

Leestafel

Nieuwe boekverslagen

- Homepage Leestafel
- Nieuwe boekverslagen
- De debutantenpagina
- Het spannende boek
- Kinder- en jeugdboeken
- Non-fictie
- Column J. Stachowitz
- Ned Literatuur tot 1970
- Poëzie
- Dichter van de maand
- Recensie poëziebundel
- HET GROTE ARCHIEF
- LINKEN

Nieuwe boekverslagen

Bekijk ook het grote boekenarchief.

[Naar het boekenarchief](#)

De wandelaar Adriaan van Dis

Mulder heeft zijn leven op orde. Hij woont in zijn geliefde stad, Parijs, en hoeft dank zij een erfenis niet te werken. Hij is een keurige man, vrijgezel, die op orde, netheid en regelmaat gesteld is. Omdat de dokter het geadviseerd heeft maakt hij iedere avond voor het slapen gaan een wandelingetje, meestal dezelfde route. Onderweg heeft hij zo zijn vaste rituelen. Soms maakt hij hier en daar een praatje, maar echte vrienden die over de vloer komen heeft hij niet. En dan ineens staat zijn wereld op zijn kop: hij komt in een oloopje terecht, waaruit hij niet weg kan. De menigte drijft hem naar een brandend huis, en hij blijft zijns ondanks staan kijken, naar het blussen en de pogingen van de brandweer om mensen; levens te redden. Dan springt de hond uit het raam en springt tegen Mulder op. Omdat iedereen schijnt te denken dat het 'dus' zijn hond is, neemt Mulder hem maar mee. Dat is het begin van een totaal ander leven..de hond neemt het heft in

[Reageren?
Klik hier!](#)

De laatste schakel Nico de Beer

[Reageren? Klik hier!](#)

Paul Wildackers, 76 jaar oud, kijkt terug op zijn leven. Nu woont hij alleen, in een bejaardenhuis en komt nauwelijks nog op straat. Eigenlijk gaat hij alleen de deur uit, als hij vlucht voor de werkster. En op een dag ontmoet hij bij zo'n gedwongen ommeetje een vrouw van ongeveer veertig, met wie hij een kort maar leuk contact heeft. Hij zou er niets op tegen hebben haar nog eens te ontmoeten. Helaas is de manier waarop dat gebeurt niet zoals hij het zich gewenst had: hij ziet hoe ze op een brancard uit het kantoor waar ze werkte gedragen wordt. Het blijft hem dwars zitten, misschien wel omdat hij druk bezig is het verhaal te schrijven dat hem al jaren dwarsgezeten heeft. Over de dood van een jonge vrouwelijke collega, een verhaal dat hij al die jaren met een gevoel van schuld bij zich heeft gedragen. Hij begint met algemene herinneringen op aan de tijd dat hij les gaf op een Regionaal Opleidingcentrum (ROC), waar de bevolking 'een steeds kleurrijkere mengelmoes' wordt; over de problemen die er zijn met het grote verzuim en uitval van leerlingen, vaak te wijten aan de problematische achtergrond. Over de toewijding van sommige leerkrachten en 'ik-zit-mijn-tijd-wel-uit-houding' van anderen. Over de groeiende papierwinkel en de managermentaliteit, die geldelijke afwegingen boven menselijke stelt. Hij ontmoet er de nieuwe leerkracht, die Nederlandse les geeft aan de NT2 leerlingen, de vluchtelingen met Nederlands als tweede taal. Renate Sniijders heet ze, en tussen Paul en Renate ontstaat een warme band, die zich zal beperken tot het

handen, brengt Mulder overal waar hij eigenlijk niet wil zijn, brengt hem in contact met mensen waar hij vroeger met een boog omheen liep. Totaal in de war doet Mulder dingen die hij nooit had gedacht te zullen doen: hij geeft bij de politie een valse naam op, hij laat een vieze zwerfster in zijn huis, hij maakt een deal met de maffia. Nooit zal zijn wereld er nog hetzelfde uitzien...

Het boek begint heel tam, ik had geen idee wat de schrijver nu eigenlijk wilde met dit boek. Al gebeurt er veel, toch kabbelt het maar een beetje. Omdat Mulder passief blijft denk ik. Het verhaal komt pas tot leven op het moment dat Mulder alles wat hem overkomt begint te accepteren, en er zich actief mee gaat bemoeien. Hij kan zich niet langer aan het ware, het echte leven onttrekken, en wil dat ook niet meer. Dit besef drong pas tot me door toen ik het boek al lang en breed uit had. Ik wil het dus nog een keer lezen, om te weten of ik het anders beoordeel nu. Maar nog even niet...

Uitgeverij Augustus, januari 2007
Paperback, 219 bladzijden ISBN 978 90 457 0015 1

© Marjo
april 2007

Derde Patricia de Groot

Een sprookje over het hier en het namaals, zo luidt de ondertitel. Het boek begint met een routebeschrijving oftewel de inhoudsopgave. Meteen al wordt duidelijk dat wegen en richting een

schoolleven. Want al wordt zijn huwelijk slechts een enkele keer terloops genoemd, Paul is gelukkig getrouwd. Hij profiteert niet van de groeiende genegenheid als ze samen in Amerika op studiereis zijn. En dan vindt de dramatische gebeurtenis plaats op school.

Nico de Beer heeft zijn hoofdpersoon een kritische houding gegeven. Zo is er niet alleen persoonlijk verhaal, maar kan hij de nodige kritiek spuien op het onderwijs (ergens stelt hij blij te zijn met het feit dat de plannen van de regering om voor- en naschoolse opvang door scholen te laten uitvoeren niet door gaan. Helaas is dat intussen wél het geval). Het gezegde 'wie voor een dubbeltje geboren is, wordt nooit een kwartje' speelt als een rode draad door het boek. Niet alleen de leerlingen op de school zijn vaak kansarm, als Paul en Renate in Amerika zijn worden ze ook geconfronteerd met het feit dat de Amerikaanse Droom niet voor iedereen geldt. Al mocht dat daar blijkbaar niet gezegd worden. En misschien geldt het ook wel voor de twee vrouwen voor wie het Lot drama's in petto had. Het boek zet je aan het denken, over je eigen keuzes, je eigen kansen, over de vraag of het zin heeft om geleefd te hebben...

"terwijl de gemiddelde ROC-docent zich in opluchting het zweet van het voorhoofd veegde omdat zijn zoon of dochter de middelbare school in het reguliere circuit doorlopen had, keek hij toch enigszins neer op de kneusjes uit de arbeidersbuurten, voortgebracht uit onze niveau twee- en drieopleidingen. Collectief iets niet benoemen wil niet zeggen dat het niet bestaat."

Pocket | 178 Pagina's | Servo Uitgeverij en D.T.P. | april 2007 ISBN: 9057860597

© Marjo
april 2007

www.nicodebeer.nl

[Reageren?](#)
[Klik hier!](#)

belangrijk bestanddeel van Derde's leven en/of dood betekenen. In het eerste hoofdstuk "Doodlopende weg" besluit Derde haar leven een andere richting te geven. Niet langer zal ze proberen er bij te horen, maar vanaf nu zal ze haar naam eer aan doen en het zal haar niets meer kunnen schelen dat ze er voortaan maar een beetje bijbongelt.

Bij haar strijd zichzelf en de juiste weg te vinden wordt ze nauwlettend gadegeslagen door twee vrouwen, die zich zorgen maken over haar getob en met elkaar kissebissen of ze haar nu wel of niet moeten helpen. Derde ziet ze wel maar heeft het veel te druk met zichzelf om er acht op te slaan. Ze is heel gelukkig met haar besluit, ze ziet het leven weer helemaal zitten, maar dat geluk is van korte duur. Diezelfde dag, als ze weer eens, genietend van het geklik, met haar fiets over een platgereden blikje rijdt, wordt ze overreden door een groot stuk blik en is haar laatste ogenblik aanbroken. Alle gedachten die door haar heen flitsen, alle herinneringen, haar hele leven, worden weergegeven in het in 9 kleine hoofdstukjes onderverdeelde tweede hoofdstuk, de "Hoofdweg". Die beginnen allemaal op deze manier: "Net voordat ze beseft dat ze nooit meer...." of "Net voordat ze in de gaten krijgt dat er niets meer te ontwijken valt....", waarna er een bepaald aspect van haar leven uit de doeken wordt gedaan. Dan volgt het derde hoofdstuk, waarin ze nog niet helemaal in het "namaals" belandt, maar er een beetje tussenin hangt. Ze bevindt op de "Parallelweg of de vent weg". De weg van de verbeelding. Ze ontmoet een man, Dixi, die met een mobiel toilet achter zijn auto rondrijdt. Een tijdje deelt ze zijn leven, als zijn derde vrouw. Ze brengt zijn toiletverhuurbedrijfje tot bloei. Haar verleden als bewegwijzeringbordjesmaakster komt nu goed van pas. Totdat ze er genoeg van krijgt en hem in zijn eigen toilet opsluit. En die twee vervelende vrouwen duiken ook al weer op, lopen haar zelfs

[Reageren?](#)
[Klik hier!](#)

Drijfzand koloniseren A.F.Th.

Volgens de toelichting van Van der Heijden achterin het boek is 'Drijfzand koloniseren' een vrije prozabewerking van gedeelten van drie tragedies van Sofokles, namelijk Oidipous in Kolonos, Antigone en Koning Oidipous. De tragedies zijn verplaatst naar het leven van 2024 en het verhaal maakt deel uit van de cyclus 'Homo Duplex'.

Het verhaal speelt zich af op een dag in dat jaar, en de plaats van handeling is Zora's place, een Rotterdamse kroeg waar hooligans van De Pit, een supportersvereniging, zich verzamelen. Movo, de hoofdpersoon uit De Movo Tapes, is spoorloos verdwenen. Aan het einde van de twintigste eeuw heeft hij een drieling verwekt bij zijn moeder, Zora, op een moment dat hij nog niet wist dat zij zijn moeder was. Even tevoren heeft hij zijn vader, Tonnis Mombarg, om het leven gebracht. Movo is te vondeling gelegd en geadopteerd door de Amsterdamse familie Satink.

Aan het begin van de dag, of de vorige dag, is één van Movo's zoons, Wilmer, doodgeslagen door zijn broer Rimmer. Aanleiding daarvoor is een treffen tussen hooligans van Hellevoetsluis, waarnaar Wilmer is overgelopen, en die van De Pit, de onofficiële supportersvereniging van Erdam.

Hero, zwager van Movo, broer van Zora, heeft zojuist de leiding genomen van De Pit. Hij is de nieuwe Honderdman. Zijn autoriteit is echter nog wankel, respect heeft hij nog niet afgedwongen bij de harde kern van De Pit, die bestaat uit een aantal oude mannen. Om zijn macht te verstevigen, verbiedt hij Wilmer te begraven. Dat is Wilmers straf voor zijn verraad. Het lijkt, dat hij later aan de meeuwen wil voeren, heeft hij in de kelder laten leggen. Daar wordt het bewaakt door een paar hersenloze kleerkasten van De Pit. Toch treffen die het lijk een paar uur later afgelegd en wel aan, in een splinternieuwe pyama van de Hema nog wel. De schuldige wordt

zo voor de voeten, dat ze slaags raakt met een van de dames.

In het vierde hoofdstuk arriveert Derde dan eindelijk op de plaats van bestemming, voorlopige bestemming neem ik aan, want het is het voorportaal. Daar mogen wij dan even een blik in werpen. Het lijkt me er niet echt gezellig, maar de woorden waarmee we terug worden gestuurd klinken bemoedigend en geruststellend.

Een absurd verhaal, vol speelse woordspelingen en typografische grapjes. Veel woorden hebben een dubbele betekenis en van andere komen alle betekenissen aan bod. Eén keer lezen is absoluut niet voldoende om alle dubbele bodems van dit originele en eigenzinnige verhaal te ontdekken. Aangezien dit boek slechts 141 bladzijden telt, mag dat voor niemand een probleem zijn. Patricia de Groot is schrijver en redacteur bij Uitgeverij Querido. Derde is haar derde boek.

Uitgeverij Contact, 2006, Paperback 141 blz. ISBN 978-90-254-2461-9

© berdine
april 2007

<http://www.patgroot.nl/>

Bouwval **Frans Kellendonk**

'Bouwval' is het debuut van Frans Kellendonk. Het is in mei 1977 uitgebracht.

Het boek bevat drie verhalen: de novelle 'Bouwval' en de twee korte verhalen 'Achter het licht' en 'De waarheid en mevrouw Kazinczy'.

al snel gepakt: het is Wilmers zuster Jolente, die er niet mee kan leven dat haar broer geen fatsoenlijke begrafenis of crematie zal krijgen. Zij wordt door Hero ter dood veroordeeld.

Voorzichtig proberen de oude stamgasten het tij te keren, want zij vinden dit toch te ver gaan. Maar Hero, die doodsbang is om door vrouwen op zijn kop gescheten te worden, houdt voet bij stuk. Jolente draagt haar lot waardig en scheldt Hero de huid vol. Nu zij zal sterven, zal zij niet trouwen met Raymond, de zoon van Hero en dus haar neef.

Als mooie Thierry - een ex Hell's Angel die voor het leven verminkt is nadat zijn hoofd door de brothers in een pan kokend frituurvet is gedoopt - verneemt van Hero's plan spoedt hij zich naar Zora's Place. Hij orakelt dat Hero's familie iets vreselijks zal overkomen als het vonnis daadwerkelijk wordt vertrokken. Ondertussen ligt Jolente al, nog levend misschien, in een dichtgelaste lijkwagen op het autokerkhof. Hero zegt toe dat Wilmer alsnog een fatsoenlijke begrafenis krijgt en probeert Jolente te redden. Helaas, hij is te laat, en de voorspelde rampen voltrekken zich onmiddellijk.

Ik heb genoten van dit verhaal, met al zijn gruwelijkheden. Hero maakt zich schuldig aan machtsmisbruik. Hij komt ten val omdat hij niet werkelijk gezag afdwingt. De Pit is een staat op zichzelf, met een eigen ordedienst, en kennelijk met rust gelaten door politie en andere gezagdragers buiten De Pit. Moord- en doodslag is normaal, stinkende lijken en aangebrachte verminkingen ook. De omstanders zijn het meest bezorgd om hun eigen lot, dus ze grijpen nooit in, ook niet als ze het niet eens zijn met de gang van zaken. Iedereen verliest.

Het gaat nu eens niet om de subtiele intellectuele en emotionele belevingen van de bovenlaag van de samenleving, maar om de rauwe onderkant. Dieper zinken dan de mensen rondom de Pit kan haast niet. Ze brengen hun leven vechtend en zuipend door, verder doen ze niets. Hun allerbelangrijkste doel lijkt het geaccepteerd blijven door de groep. De strijd tussen de verschillende groepen hoeligans heeft allang niets meer met voetbal te maken, maar lijkt eerder op oorlog tussen primitieve stammen, die buiten de beschaving staan.

[Reageren?](#)
[Klik hier!](#)

'Bouwval' handelt over een familie die enige welstand heeft bereikt in de bouwbranche. Het verhaal speelt zich af op Allerzielen, ergens begin zestiger jaren.

De familie bezoekt dan traditiegetrouw het familiegraf. Hoofdpersoon is De Kroonprins, een veel te dikke jongen van tien. Hij heeft zich in het hoofd gehaald dat straks zal blijken dat hij van voorname, zelfs koninklijke afkomst is. Op Allerzielen rijden vader, oom, tante, zus Aapje en de kroonprins naar opa, het hoofd van de familie. Oom en tante willen het grote huis van opa, die maar eens naar een bejaardenhuis moet. Zij hebben tien kinderen dus het komt hen toe, vinden ze.

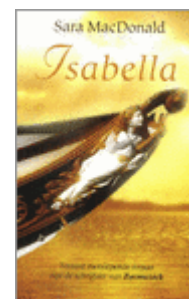
Aapje heeft zich mooi gemaakt met behulp van de make-up doos van haar moeder: haar hele gezicht is ondergesmeerd met diverse wilde kleuren.

Bij opa woont nog altijd Theet, de oude huisknecht. Wat iedereen onderweg al vreest, gebeurt ook: zodra Theet er lucht van krijgt dat de familie zich naar het kerkhof zal begeven, steekt hij van wal met de levensverhalen van alle doden. Hij is niet te stoppen, tot ergeris van alle toehoorders. Elk jaar vertelt hij hetzelfde verhaal in zijn onbeholpen dialect. Niemand luistert dan ook, behalve de kroonprins. Zijn illusies worden hem ontnomen door het verhaal, waaruit blijkt dat er nogal wat randfiguren in de familie zijn geweest. Later blijkt ook van de illusies van de andere bezoekers weinig overgebleven. Theet heeft de functie van scharnier in de vertelling. Hij legt de zere plekken bloot, ook al door zijn eigen desillusie. Zijn rol als huisknecht blijkt hem zijn hele leven dwars te hebben gezeten. Hoewel het verhaal wordt verteld vanuit het perspectief van De Kroonprins neemt de alwetende verteller een belangrijke plaats in. De waarnemingen passen niet steeds bij de leefwereld die je veronderstelt bij een jongen van tien. Ik vond dit niet storend, omdat het ene perspectief

Max Pam heeft dit boek zwaar bekritiseerd in HP/De tijd. Zijn grootste bezwaar is dat het niet als een op zichzelf staand werk kan worden gelezen, maar dat je alles uit de Homo Duplex-serie moet hebben gelezen en ook onthouden om het te kunnen begrijpen. Daar zit wel iets in: Schervengericht is ook lastig te volgen als je de Movo Tapes vergeten bent. Dat laatste ligt nogal voor de hand, gezien de tijd die er tussen de verschijning van de boeken van A.F.Th. zit. Toch sluit ik me niet aan bij de mening van Max Pam: ook dit boek is weer een meesterwerk. Dat er op een zeker moment een samenvatting nodig zal zijn om de cyclus te kunnen blijven volgen, neem ik dan maar voor lief.

Paperback | 150 Pagina's | Em. Querido's
Uitgeverij | 2006 ISBN: 9021467712

© PetraO.
april 2007

Isabella Sara MacDonald

Dit lijkige, romantische boek bevat twee verhalen die met elkaar verweven zijn: het ene hedendaags, het andere historisch.

Het eerste verhaal speelt zich af eind twintigste eeuw en vertelt de geschiedenis van Gabby, ogenschijnlijk gelukkig getrouwd met Charlie, die samen met hem een mooi boerenbedrijf in Cornwall runt. Haar schoonmoeder Nell, die in een huisje op het terrein woont, is restaurateur van schilderijen en heeft ook Gabby ingewijd in deze kunst. Het verhaal begint wanneer Gabby de opdracht krijgt een boegbeeld uit de negentiende eeuw te restaureren, dat door de marine-historicus Mark Hannah in Newfoundland bij toeval is ontdekt. Hij werd onmiddellijk door het beeld gegrepen en wist, mede door zijn werk, de oorsprong te traceren: het beeld is afkomstig van het schip "Lady Isabella", dat in 1866 gebouwd werd in St.

[Reageren?](#)
[Klik hier!](#)

moeiteloos in het andere overging. Ook Aapjes positie is bijzonder: zij is een levendig kind van acht dat door haar constante aandachttrekkerij voor wat relativering zorgt en naast Theet voor de nodige humor zorgt. Hier en daar laat Kellendonk te weinig aan de verbeelding van de lezer over en legt hij nog eens uit wat al heel duidelijk is door de handeling en de dialoog.

'Achter het licht' speelt zich af in een stationsrestaurant, waar verloren, eenzame mensen zich verzamelen. Miss Troostig, een verlopen travestiet, is op zoek naar ware liefde en hoopt die te vinden bij dokter Cranckx. Deze is geen echte dokter maar een morfine-dealer. Er trekt een stoet van halfdoden aan zijn tafeltje in de stationsrestaurant. Zij doen sterk denken aan de junks die je tegenwoordig wel aantreft in plaatsen als Hoogh Catharijne in Utrecht. Aanvankelijk krijgt Miss Troostig de liefde, althans de lichamelijke versie ervan, waarnaar ze zo verlangt, maar al snel verdwijnt Cranckx. Schoft, een man met een bochel, houdt van Miss Troostig, en hij hoopt dat Cranckx niet weer terugkomt, maar helaas voor Schoft, dat doet hij wel. 'Achter het licht' is vooral een sfeertekening van levens van mensen die het daglicht niet kunnen verdragen. Ze leven tussen hemel en aarde, of liever gezegd, tussen hel en aarde. Het is een onderhoudend, treurig verhaal.

'De waarheid en mevrouw Kazinczy' handelt over een jonge man, Van Stakenburg, die een proefschrift schrijft over de briefwisseling tussen Gerhard Vossius en John Latham, een obscure Britse schrijver. Zijn proefschrift zal zijn naam vestigen in wetenschappelijke kringen en zijn leven de moeite waard maken. Om dicht bij zijn bronnen te zijn woont hij een half jaar in Londen. Hij vindt

Piran in Cornwall, een plaatsje vlak bij de boerderij van Gabby en haar familie. Hij brengt het beeld over van Canada naar Cornwall om het daar te laten restaureren. In het begin van de restauratiewerkzaamheden worden Gabby en Hannah zwaar verliefd op elkaar. Dit zet zich door als Mark een jaar in Londen verblijft voor onderzoek en Gabby steeds meer opdrachten krijgt van musea in de hoofdstad en er daardoor ook meer tijd doorbrengt. Gaandeweg wordt duidelijk hoe Gabby's jeugd eruit heeft gezien en hoe haar huwelijk met Charlie tot stand is gekomen en stand houdt. Het is niet vreemd dat ze van een ander gaat houden, het is zelfs heel bijzonder dat ze van iemand kan houden. Mark, daarentegen, is gelukkig getrouwd, heeft vijf dochters, schoonzons en kleinkinderen, maar is desondanks bereid alles op te geven voor zijn liefde voor Gabby.

Door dit verhaal heen gewoven is de tweede geschiedenis: die van het ontstaan van het schip, de Lady Isabella, waarvan het boegbeeld onderdeel uitmaakte. De nadruk ligt echter op de liefdesgeschiedenis van het model, Lady Isabella, en de maker van het beeld, Tom Welland. Isabella is nog een jong meisje als zij haar moeder tijdens het paardrijden ziet verongelukken. Haar vader weet eigenlijk niet wat hij met haar aan moet, brengt haar onder bij een tante en huwelijk haar vervolgens, als zij achttien is, uit aan een man die dezelfde leeftijd heeft als hijzelf. Hoewel Sir Richard een uiterst vriendelijke man is en dol op Isabella verbaast het natuurlijk niet dat het geen geweldig huwelijk is. Als ze uren en uren door moet brengen met het poseren voor het beeld is het niet dan ook niet verwonderlijk dat ze verliefd wordt op de jonge, knappe Tom...

Er zijn verschillende overeenkomsten tussen Gabby en Isabella en hun respectievelijke verhalen. Beiden hebben een afwezige moeder, beiden zijn getrouwd met een man van wie ze niet houden, beiden knopen een buitenechtelijke relatie aan waaruit een kind geboren wordt en... bij beiden loopt de geschiedenis slecht af.

Doordat het "historische" verhaal niet gebaseerd

een kamer bij de van oorsprong Hongaarse hospita mevrouw Kazinczy. Zolang zijn werk, het zoeken en vinden van de waarheid, voorspoedig verloopt, haat Van Stakenburg zijn hospita. Ze trekt voortdurend zijn aandacht, hij moet door het huis sluipen om haar niet tegen te komen en hij gelooft niets van wat zij vertelt over haar glorieuze partisanenverleden. Maar als de gevonden waarheid nogal onwelkom blijkt, zoekt hij steun bij mevrouw Kazinczy. Zij wil hem dat maar mondjesmaat geven.

Drie verhalen dus over het tot mislukken gedoemd streven van mensen.

Thomas Rosenboom heeft dit gegeven - streven, de zaak nog erger maken dan hij al is, mislukken - tot recept verklaard voor het op de juiste manier schrijven van verhalen. Er is geen juiste manier, natuurlijk, maar in ieder geval werkt het recept in Kellendonks debuut goed. De verhalen zijn levendig, de personages komen geloofwaardig over in die zin dat ze noch erg sympathiek noch onsympathiek zijn en het werk is onnadrukkelijk humoristisch (en gelukkig niet 'hilarisch').

Bij het lezen vroeg ik me af of er dertig jaar geleden zorgvuldiger werd omgegaan met de beslissing al dan niet iets te publiceren. Destijds werd er vast ook rotzooi uitgebracht, maar dit debuut is goed verzorgd en, op een enkele vergissing na, af.

Tegenwoordig zie je veel dat een schrijver veel te snel debuteert, met iets komt waar best iets in zit, maar dat gewoon nog niet goed genoeg is. 'Bouwval' laat al direct zien dat je hier te maken hebt met een schrijver met talent. Dat Frans Kellendonk al zo jong is overleden (op zijn negenendertigste, aan Aids) is heel jammer.

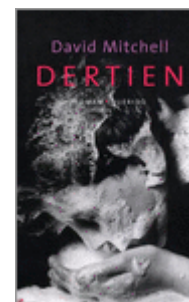
© PetraO.
april 2007

is op vondsten van bijvoorbeeld dagboeken of brieven, wordt het een nogal losstaand geheel; enkele notities over het schip én wat namen en data op een aantal grafstenen vormen de smalle basis van de treurige liefdesgeschiedenis. Het boek zou beslist gewonnen hebben aan kracht als het wat korter was geweest; doordat een aantal gebeurtenissen van diverse kanten belicht worden en er nogal veel herhaald wordt, vereist het wel wat doorzettingsvermogen van de lezer.

Hoewel zeker geen "must" is het op deze minpuntjes na een aardig boek voor een zonnige dag in de tuin of aan het strand!

Uitgeverij De Kern, 2007 Paperback, 574 bladzijden, ISBN 978 90 325 0372

© janna

Dertien David Mitchell

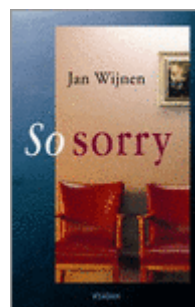
In dertien hoofdstukken beschrijft Mitchell een jaar uit het leven van een dertienjarige jongen. Het zijn min of meer losstaande verhalen, maar wel chronologisch.

Het speelt ten tijde van de Falklandoorlog, begin jaren tachtig van de vorige eeuw.

Jason woont met ouders en oudere zus ergens in een klein stadje in Engeland.

Dertien, niet de leeftijd waar je naar terug verlangt! En dan heeft Jason naast de gebruikelijke puberproblemen ook nog last van stamelen (hetgeen, zoals hij uitlegt iets anders is dan stotteren). Dat probleem noemt hij 'Hangman'. Om te voorkomen dat Hangman hem zal verhinderen een bepaald woord uit te spreken, moet Jason vooruit denken en een ander woord klaar hebben, zodat hij toch nog redelijk vlot uit zijn woorden komt. Toch maakt het hem tot een buitenbeentje op school, en hij heeft eigenlijk maar een enkel vriendje, Moran. Ook een pispaaftje.

Reageren?
[Klik hier!](#)

[Reageren?](#)
[Klik hier!](#)

So sorry Jan Wijnen

Een nieuwe verhalenbundel van Jan Wijnen met 10 verhalen die erg wisselend qua stijl en kwaliteit zijn.

Het eerste verhaal *Volgend jaar Wenen?* gaat over een man die trouw zijn vrouw begeleidt naar de psychiater, de heer Gergor. Hij wacht dat uur in de wachtkamer tot zijn vrouw haar gesprek weer heeft gehad. Hijzelf vindt een zieleknijper onzin.

" 'Ik doe het voor jou,' zegt ze
Ik heb haar uitgelegd dat wie zich in het hoofd prent dat zulke bezoeken nodig zijn, niet helemaal in orde is."
De man probeert haar ervan te overtuigen dat zo'n psychiater niets is. Ondertussen is gebleken dat het nuttig zou zijn als hij mee zou doen aan de 'sceances'. Maar daar piekert hij niet over, hij mankeert toch niets?
" 'Waarom verzet je je zo?' vraagt ze. 'Je weet dat Doktor Gregor een grote naam heeft, gespecialiseerd is in verschillende aandoeningen.'
Ik heb me aangewend om niet in te gaan op de inconsequenties van haar opmerkingen. Overigens: hoezo aandoeningen? Met mij is niets loos."
Zij mag de dokter wel blijven bezoeken als ze dat nu eenmaal graag wilt, maar dan beseft hij zich ineens iets....
Het derde verhaal *Scenario* vind ik zelf het sterkste verhaal. Een blinde vrouw in een rolstoel wordt rondgereden door de verteller van het verhaal. Hij beschrijft de erotische afbeeldingen van het tempelcomplex voor haar. Ondertussen voelt hij zich onweerstaanbaar tot haar aangetrokken, vooral haar ogen zijn zo mooi...
Ze is erg direct en vraagt hem zeer intieme dingen. De man voelt zich

Jason is constant bang om gepest te worden, en om maar voor vol aangezien te worden gaat hij zelfs tegen zijn eigen aard in en doet dingen die hij eigenlijk helemaal niet wil doen. Hij leest graag, maar kan dat niet toegeven. Uit den boze is er voor uitkomen dat hij gedichten schrijft, dat is 'homo'.

Toch zijn de gedichten die hij in het wijkkrantje publiceert onder een andere naam de aanzet tot de ontmoeting met een bijzondere vrouw. De ontmoetingen met Madame van Outryve de Crommelynk vormen het mooiste hoofdstuk uit het boek, maar het is ook het meest bevreemdende hoofdstuk, omdat het bepaald geen alledaagse belevenissen zijn. De andere hoofdstukken gaan grotendeels over de gewonere dingen die een jongen zoal in zijn leven mee kan maken: de problemen thuis, waar zijn vader en moeder hard op een scheiding afstevenen, wat echter grotendeels aan de jongen voorbij gaat. Over het lidmaatschap van een jongensclub, waarbij je een test moet afleggen die niet bepaald mis is. Over de eerste verliefdheid en de eerste zoen. Over hoe je er achter moet komen wat goed en wat slecht is, hoe je keuzes moet maken.

De eerste hoofdstukken spreken mij niet erg aan, maar ik ben dan ook nooit een dertienjarige jongen geweest. Ik had moeite met de gedragingen, de bochten waar de jongen zich in wringt om maar geaccepteerd te worden. Het gaat mij te ver.
Maar later als het minder over die acceptatie gaat, wordt het steeds interessanter, steeds boeiender, en wilde ik het boek niet meer wegleggen. Mitchell is een vlot verteller. Het is deels een autobiografie, een prachtige Bildungsroman.
Het zal bovendien op de herleesplank moeten...

Paperback | 360 Pagina's | Em. Querido's
Uitgeverij | 2006 ISBN10: 902147493X © Marjo april 2007

De appel
Michel Faber

lichtelijk verlegen maar probeert toch zo goed mogelijk antwoord te geven.

Als zij weer naar haar reisgezelschap terugkeert beseft hij dat hij haar niet kwijt wilt, en rent naar haar bus, maar dan...

Zoutwoestijn is het aparte verhaal over een gegograaf die, verwoed wandelaar zijnde, zich heeft laten afzetten in een zoutwoestijn. Alleen de wandelkaart klopt niet en hij komt tot het besef dat hij de weg kwijt is. Eigenlijk vindt hij dat geweldig, hoe groter het avontuur hoe beter... Daarna volgt een goed en spannend verhaal.

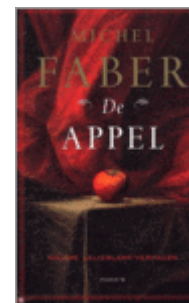
Helaas zijn de laatste drie verhalen erg verwarrend, er is geen touw aan vast te knopen.

De redding gaat over een dochter van een overleden schrijfster die aan het palmenstrand zit waar haar moeder altijd zat te schrijven.

"Sinds mijn aankomst voel ik je aanwezigheid sterker. Ik kan je niet meer van me afzetten. Terwijl ik hierheen ben gekomen om eindelijk van je verlost te worden. Zomin als jij me kon vasthouden, kan ik jou loslaten." Hierop verzinkt de dochter in onsamenhangende mijmeringen en weet je op laatst niet meer wie wie is en wat er eigenlijk bedoeld wordt. Ze ziet een vrouw het boek van haar moeder lezen. (Ik kwam er niet achter of die vrouw de dochter zélf moet verbeelden en de dochter het verhaal vertelt als zijnde haar moeder??) Het zijn verhalen in verhalen, niet te volgen.

Daarna nog twee vreemde, raadselachtige verhalen *De ViaVia-vrouw* en *De logaritmemoorden*. Deze laatste is wel iets beter te begrijpen maar is geen sterk verhaal.

Al met al vond ik de eerste verhalenbundel beter. Toch kan Jan Wijnen wel schrijven maar af en toe slaan de verhalen door naar een grillige onwaarschijnlijkheid, de schrijver lijkt té apart te willen schrijven terwijl hij juist beter tot zijn recht komt in zijn 'gewone' verhalen.

Reageren?

[Klik hier!](#)

Faber begint te vertellen over de reacties van de lezers op zijn boek 'Lelieblank, scharlaken rood'. Ik heb ook van dat boek genoten, maar verbaas me toch over de brieven die Faber kreeg naar aanleiding van het min of meer open einde van het boek. Voor mij geldt: hoe mooi een boek ook is, zo gauw ik het volgende boek ter hand neem, zal dat mooie boek langzaam in vergetelheid raken. Ik hoef niet meer verziensels van de schrijver over de personages die me zo geboeid hebben, want dat blijft het tenslotte: verziensels van iemand, die het zeker beter op kan schrijven dan ik zelf, maar verzinnen kan ik ook. Dus las ik de verhalen in dit boek als zodanig: verhalen, die weliswaar in dezelfde tijd spelen, de 19e eeuw, maar niet als een soort vervolg. Ik kende ook niet alle personen meer terug. Sugar, die wel, maar later bleek dat ook Clara een 'Lelieblank'-figuur is. Ik wist het niet.

Het eerste verhaal is ontroerend: het hoertje ziet hoe het zoontje van de matron zwoegt, en krijgt meelij met het joch dat zijn leven lang al boet voor het feit alleen dat hij geboren is. Het is nog Kerstmis ook. Dus gaat ze er op uit, en zorgt voor een heerlijke maaltijd voor haar zichzelf en de jongen, die duidelijk geniet.

In 'Clara en de rattenman' wordt wederom een donkere kant van het leven in Londen beschreven, de clandestiene rattengevechten in duistere kelders. En ook hier met menselijk tintje: het hoertje en de rattenman voelen sympathie voor elkaar.

Het verhaal over de chocoladehartjes uit Amerika geeft aan dat er altijd twee kanten aan een zaak zitten: de vrijgezelle voorvechtster voor afschaffing van de slavernij heeft immers nauwelijks een idee hoe het er werkelijk aan toe gaat.

'De vlieg' vertelt over een totaal verdorven persoon. Maar een beetje vriendelijkheid van onverwachte kant, en hij wordt zo klein als een kind. Het titelverhaal gaat weer over Sugar: ook hier is uiterlijke schijn bedrieglijk, en de appel is het symbool. Het verhaal over de Heer Rackham begreep ik niet helemaal, omdat denk ik 'Lelieblank, scharlaken rood' hier een grotere rol speelt dan in de andere verhalen.

Het laatste verhaal vertelt over de strijd voor stemrecht voor vrouwen, gezien door een kind. Dat er ook nog een staartje aan 'Lelieblank, scharlaken rood' wordt gegeven is extra voor de

Paperback | 173 Pagina's | Nieuw
Amsterdam | 2007 ISBN: 9046801543

© Dettie
april 2007

De wandelaar Adriaan van Dis

"Ik geloof in de mens die er per ongeluk is en er het beste van probeert te maken."

Het beste ervan maken is in het begin van het boek voor Mulder, een zestigjarige Nederlander die in Parijs woont, een eenzaam maar eenvoudig gebeuren. Hij heeft zijn zaken goed voor elkaar: hij leeft van een erfenis, houdt van mooie en dure kleding, goed eten en nog betere wijn en bezoekt graag een tentoonstelling of museum om zich daar te goed te doen aan de aanblik van schoonheid. Op doktersadvies wandelt hij kilometers door de stad, altijd in zijn eentje. Dan verandert er iets.

[Reageren?](#)
[Klik hier!](#)

Tijdens een van zijn wandelingen komt hij langs een kraakpand dat in brand staat. Het overvolle huis wordt voornamelijk bevolkt door buitenlanders, waarschijnlijk velen van hen ook nog eens illegaal. Uit een van de ramen springt een hond naar buiten die zich zeer doelbewust op Mulder stort, hij kan niet anders dan het beest in zijn armen nemen. De politie suggereert dat hij de hond kent en meer van de hele zaak af weet. Als een agent hem dan ook naar zijn naam vraagt noemt hij zich spontaan Nicolas Martin, de naam die hij net heeft gelezen op een plaquette in de muur van het brandende gebouw. Deze opwelling zal hem in de loop van het

fans..
Ik vond de eerste twee verhalen de mooiste..

Een paar zinnen die mij opvielen:
"Ik begrijp best dat het hoogst irritant is om driekwart van het verhaal gehoord te hebben en vervolgens niet te weten hoe het verder ging."

"Lezen is in de aard der zaak het erkennen van een nederlaag, een rituele zelfvernedering: het geeft aan dat de levens van anderen belangwekkender zijn dan de jouwe."

Paperback | Uitgeverij Podium B.V. | 1ste Druk |
2006 ISBN: 9057590875

© Marjo
april 2007

Het huis van de zeven zusters Elle Eggels

Het verhaal speelt zich af in een Limburgs dorp in de jaren veertig, vijftig en zestig van de vorige eeuw.

Na de dood van de moeder - ze sterft in het kraambed door de nalatigheid van een zuipende vroedvrouw - verlaat de vader uit wanhoop zijn zeven dochters en zijn bakkerij. Martha, de oudste, probeert zo goed en zo kwaad als het gaat haar jongere zusters op te voeden en de bakkerij draaiende te houden. Ze bestiert zaak en huishouden met harde doch rechtvaardige hand.

Geen van de zusters lukt het om een blijvende relatie op te bouwen: thuis is en blijft het huis, de bakkerij en de zusters. Als ze al vertrekken, komen ze na langere, maar meestal na kortere tijd weer terug.

Het verhaal wordt verteld door de ogen van Emma, de dochter van Martha die kort getrouwd is met Sebastiaan. Sebastiaan is de knuffelman

[Reageren?](#)
[Klik hier!](#)

verhaal nog de nodige problemen opleveren.

In de dagen na de brand bezoekt Mulder, die voor de buitenwereld Nicolas Martin blijft, diverse plechtigheden voor de overleden slachtoffers. Hij komt hierdoor in aanraking met père Bruno, een Dominicaner pater die zich vanuit zijn geloof inzet voor de minderbedeelden in de maatschappij, van een flinke borrel houdt, maar niet erg gewaardeerd wordt door de officiële kerk. Van hem hoort hij ook het verhaal over de herkomst van de hond, die na een reis van twee jaar uit Tsjaad in Parijs beland is. De hond, die geen naam heeft, maar door iedereen "le chien" genoemd wordt, verandert zijn leven. Hij loopt hij niet meer alleen door de stad, maar samen met de hond, die hem in contact brengt met een kant van het leven die hij niet kent en eigenlijk ook niet wil kennen: het Parijs van de daklozen, de zwervers, de illegalen en de rebellerende jongeren. Met enkele van de mensen die hij ontmoet krijgt hij een speciale band: de "doofstomme" chinees, de dakloze vrouw met de prothese, de door de brand weduwe geworden Sri en Fanta, een meisje dat met zware brandwonden in het ziekenhuis ligt en dol is op de hond. In de stad gist het: er zijn demonstraties voor én tegen een generaal pardon van de illegalen, brandjes, relletjes, een (kerk)bezetting, brandende auto's in de buitenwijken en overal politieagenten. Door de gevolgen van die ene simpele wandeling verandert zijn leven totaal. Hij probeert zelfs "goed te doen", hoewel de manier waarop hij dat doet door de ontvangers niet op prijs wordt gesteld. Zijn bemoeienis gaat zover dat hij op een donkere nacht een ontmoeting heeft met een Albanese maffioso om een illegaal paspoort voor iemand te kopen, iets onvoorstelbaars voor deze keurige heer. Zijn echte goede daad, recht uit zijn hart, is het afstaan van de hond aan wie hij zeer gehecht is geraakt. Hij draagt hem over aan Fanta, het meisje met de brandwonden, dat inmiddels uit het

van alle zusters en eigenlijk kan hij niet kiezen. Dat het uiteindelijk Martha wordt, is min of meer toevallig. Vrij snel na de geboorte van zijn kind neemt hij de benen. Zoveel zusterliefde, dat kan niemand aan. Zo vergaat het de zusters steeds: als de man niet vertrekt of sterft, verlaten ze hem zelf wel.

Het perspectief ligt, zoals gezegd, bij Emma. Het wordt niet consequent gehanteerd. De lezer krijgt evengoed inzicht in de gedachtenwereld van alle personages. Een perspectief kan in een roman best wisselen zonder dat het verhaal ongeloofwaardig wordt. Alleen maakt Eggels nogal eens fouten. Zo schrijft ze: "ik zei het met een van woede vertrokken gezicht...". Dat kan natuurlijk niet, want van jezelf zie je niet wat je gezicht uitstraalt.

Het meest storend is het overdadig gebruik van beeldspraak. Al op de eerste bladzijde begint het: "De hitte hing als een beschonken kerel om ons heen" en ".snikten we met haar mee tot het middenrif zich als een dweil in elkaar wrong...". Zo gaat het het hele boek door. Ik noem er nog een paar: "Zijn boerderij stond zo ver buiten het dorp dat zelfs de eenzaamheid zich veeelde" en "de oprechte gevoelens van de weduwe waren zo vals als de haren van de bovenmeester van de jongensschool"(hooft: die bovenmeesterharen komen nergens anders in het boek voor). Bijna alles, gevoelens, gedachten, stoelen, tafels, de lucht, wordt gepersonificeerd. Noem het en het klopt, hijgt, lacht en huilt. Hier geldt dat overdaad schaadt. De vergelijkingen zijn bovendien gezocht, zodat ze niet natuurlijk overkomen. Ze werken niet beeldend, ze werken storend. Eggels heeft bewust gekozen voor het vertellen in plaats van het tonen (dus het verhaal zichzelf min of meer laten vertellen). Zo krijg je gemakkelijker drie decennia in een boek, moet ze gedacht hebben. Het zorgt er echter voor dat het verhaal vluchtig is: grote gebeurtenissen worden in één alinea afgedaan en hup, we zijn alweer bij de volgende ramp die tien jaar later plaatsvindt. Dit draagt bij tot de indruk van oppervlakkigheid, die toch al meer en meer de boventoon ging voeren naarmate ik vorderde in het boek.

Het is lastig om een thema te formuleren en ik vrees dat dat er gewoon niet is. Gaat het om de kracht van de familieband? Het zou kunnen,

ziekenhuis ontslagen is.

"Hij liep alleen en zag en rook alles."

De laatste zin van het boek en vooral het woordje "alles" geeft de verandering aan die in Mulder heeft plaatsgevonden. Hij is niet opeens een sociale en betrokken figuur geworden die zich stort op de hulpverlening aan minder bedeedden, maar hij is wel zodanig veranderd dat hij een open oor en oog heeft gekregen voor de wereld om zich heen. De woorden aan de bovenkant van het verslag, "het beste er van maken", krijgen dan ook een heel andere inhoud.

Het is een prachtig boek waarin het verhaal en de actuele gebeurtenissen naadloos op elkaar aansluiten en in elkaar overlopen, geschreven in een uitermate zorgvuldige stijl, met prachtige beelden en ook nog wat broodnodige humor. Een topper!

Uitgeverij Augustus, januari 2007
Paperback, 219 bladzijden ISBN 978 90 457 0015 1

© janna
maart 2007

Lucifer Connie Palmen

Lucifer is een sleutelroman: alle belangrijke personages zijn gebaseerd op bestaande personen. Lucas Loos is de componist Peter Schat en Clara, die zo dramatisch om het leven komt, is zijn vrouw Marina Schapers. Verder zijn Hein Donner, Harry Mulisch, Hugo Claus en Kitty Courbois te herkennen.

De verhaallijn is gebaseerd op de fatale

hoewel tegelijkertijd blijkt hoe beknellend de band tussen de zusters is. Of gaat het om het belang van het maken van een eigen keuze voor de inrichting van je leven? Geen van de zusters maakt zo'n keuze, allemaal blijven ze voor eeuwig aan elkaar klitten. Het lijkt er dus op dat het om het verhaal alleen gaat, dat er geen diepere laag is.

Het boek heeft wel een paar elementen die het aantrekkelijk maken. In het begin ligt het lijk van Sebastiaan op de tafel die alleen wordt gebruikt om met feestdagen van te eten. Dat wekt nieuwsgierigheid: hoe komt dat daar? Het verhaal over het moeilijke leven in de bakkerij is op zich boeiend genoeg om het boek met plezier te lezen. Ook de geesten van levenden en overledenen die door het huis dwalen voegen wat toe aan de vertelling, hoewel ze niet zo achteloos en vanzelfsprekend verschijnen als, bijvoorbeeld, de geesten in Honderd jaar eenzaamheid van Garcia Marquez. Zo zijn er tal van gebeurtenissen te noemen die ervoor zorgen dat het verhaal toch lekker wegleeft.

Een totale misser is de epiloog: hierin vertelt Emma hoe het met haar afliep. Dat willen we als lezer helemaal niet weten, want Emma speelt slechts een aangeversrol in het hoofdverhaal. Maar nu krijgen we gezeur over een slaande man, over moeilijkheden met zwanger worden en een weglopende zoon door de strot geduwd. In een Libelle-stijl.

Mijn conclusie is dat het boek je een paar aangename leesuren kan bezorgen, maar dat het niet veel om het lijf heeft. Daarvoor is het taalgebruik te slordig ("ondanks dat" in plaats van "hoewel") en te weinig speels. De beeldspraak is onbeholpen en soms zelfs lachwekkend. De vertelde geschiedenis is te eenduidig zonder meerdere lagen, en zonder eigen stem van de schrijver.

Paperback | 191 Pagina's | Vassallucci | 2000
ISBN: 9050001602

© PetraO
april 2007

[Reageren?](#)
[Klik hier!](#)

val in een ravijn van Marina Schapers. Deze val leidt tot speculaties in de Amsterdamse wereld rondom De Kring. Lucas Loos en Clara hebben een slecht huwelijk. Zij doen niet anders dan elkaar in het openbaar vernederen en kleineren. Bovendien is Lucas homoseksueel, ook al geen basis voor een harmonieus heterohuwelijk. Als Clara doodvalt, komt binnen de kortste keren het roddelcircuit op gang. Lucas Loos heeft zijn vrouw vermoord, zo zoekt het rond. Men meent hiervoor bewijzen te vinden uit allerlei uitspraken die hij in de jaren die aan de val voorafgingen heeft gedaan. Ook sommige van zijn composities lijken een vooruitwijzing naar het drama, dat plaatsvindt in de zomer van 1981.

Het verhaal biedt de lezer een blik op de wereld van de Amsterdamse grachtengordel die tot de vaste cliëntèle van De Kring hoort. Er heerst afgunst, er wordt gemanipuleerd en gehaat. Van liefde en sympathie is al wat minder sprake. Iedereen loopt de kans op harde wijze buiten de groep te worden gezet. Niemand die dat wil.

Alleen de elite binnen de elite mag plaatsnemen aan De Tafel: die elite wordt op één uitzondering na gevormd door mannen. Zij beschouwen zichzelf als geniaal, ze minachten vrouwen. Slechts één vrouw wordt in hun midden geduld: Puck (Lea Dasberg). Haar wordt een mannenverstand toegeschreven. En in deze wereld van opgeblazen mannenego's is dat een compliment. De Kring, en zeker De Tafel, lijkt de Olympus wel, waar Griekse Goden zich onledig houden met elkaars geliefden afpakken en elkaar op andere wijze in het verderf te storten. Het verschil is dat de Goden zo af en toe eens een ramp naar beneden sturen om zich vervolgens te vermaken met de tragedies die daardoor worden veroorzaakt. De Kring is volledig op zichzelf gericht: ze houden zich niet bezig met het gepeupel dat geen deel uitmaakt van hun exclusieve gemeenschap. Het lijkt erop dat zij hun

[Reageren?](#)
[Klik hier!](#)

Heer onder het gepeupel Tristan Egolf

Is John Kaltenbrunner, een wonderkind, een buitenbeentje, een ongeluksvogel of een oproerkraaijer? Het stadje Baker is overtuigd van het laatste. De geweldige crisis die Baker een aantal jaren voordat dit verhaal aan het papier werd toevertrouwd, doormaakte, werd in de loop van deze jaren geheel aan John geweten.

De 22 personen, die met één stem dit verhaal vertellen, doen dit omdat ze vinden dat John onrecht wordt aangedaan. Zij zullen eens haarfijn uit de doeken doen hoe John's leven is verlopen en hoe het allemaal zo ver heeft kunnen komen.

Baker is een achterlijk stadje in Oost Kentucky. De bewoners worden aangeduid met de term "het zootje van Baker". Het moge duidelijk zijn dat de vertellers niet veel met hen op hebben. John's vader was tweede man bij een mijnbouwbedrijf en reeds overleden op het moment dat John geboren werd. Hij wordt door zijn moeder opgevoed op de veraf gelegen boerderij. Al op jonge leeftijd krijgt hij belangstelling voor het boerenbedrijf en hij begint met het herstellen van de verwaarloosde stallen, waarna hij erin slaagt een bloeiende kippenfarm op poten te zetten. Hij is dan pas 11 jaar oud. Vervolgens stort hij zich op het houden van schapen. Op school gaat het intussen niet zo goed. John bemoeit zich met niemand. Zijn leven heeft geen enkel raakvlak met de interesses van zijn leeftijdgenoten. Hij komt in zijn werkkleren naar school en stinkt naar mest. Dat vraagt om pesterijen. John neemt maar één keer wraak, maar op zo'n manier dat het getreiter op slag over is. Tegen de tijd dat hij 16 is, slaat het noodlot toe: Een wervelstorm vernielt zijn hele bedrijf. Zijn moeder wordt ziek. Hij veroorzaakt een ongeluk als hij haar naar het ziekenhuis brengt. De methodisten "heksen" doen hun intrede in huis. Onder het mom van naastenliefde, nemen zij de zorg voor de zieke op zich, met als doel de erfenis in de wacht te slepen. John heeft hen door, maar kan niet verhinderen dat het hele huis wordt leeggeroofd. In een ultieme poging te zorgen dat wat ze uiteindelijk in handen krijgen, van nul en gener waarde is, gaat hij over tot grof geweld, met als resultaat een confrontatie met de politie. Hij belandt in de gevangenis. Wanneer hij weer op vrije voeten is krijgt hij werk

boeken en muziekstukken vooral voor elkaar scheppen.

Connie Palmen heeft met Lucifer een Griekse tragedie geschreven, die zich niet beneden afspeelt maar bovenop de Olympus. Ons gewone mensen wordt een blik gegund op die Godenwereld. Het is een goed verhaal: meeslepend geschreven en de filosofische uitstapjes ontbreken niet. Eén van de dingen die duidelijk wordt, is dat het gevaarlijk is om gebeurtenissen uit het verleden betekenis te geven op grond van gebeurtenissen uit het heden. Zo kunnen wij gewone mensen toch ook wat leren van de zelfbenoemde Goden van De Kring.

Hardcover | 351 Pagina's | Uitgeverij Prometheus | 2007 ISBN10: 9044609998

© PetraO
maart 2007

Holle haven Willem van Zadelhoff

"Nu is het stil. Het geratel van de boordmitrailleurs is weggestorven. Ik lig op mijn buik. Naast me ligt de Duitse soldaat, de hand waarmee hij me onder de legertruck heeft getrokken en op de grond geduwd, ligt zwaar op mijn schouder. Ik voel zijn krachtige vingers zelfs door de twee jassen die ik over elkaar draag. Het doet pijn. Ik zeg niets. We moeten stil zijn. Stil en onbeweeglijk"

Zo begint het boek. Je bent er meteen gevangen: wie is die jongen? Wie is die soldaat? Welke betekenis heeft dit voorval? Wat gebeurt er eigenlijk precies?

[Reageren?](#)
[Klik hier!](#)

op een kippenslachterij. Zijn werkzaamheden worden met veel smakelijke details beschreven. John is al gauw de beste werkkracht. Buiten zijn schuld krijgt hij daar echter een ongeluk en dientengevolge wordt hij ontslagen. Na diverse mislukte baantjes, komt hij bij de vuilnisophaaldienst terecht. Er gaat veel tijd overheen voordat de zwijgzame, stuurse John door zijn collega's wordt geaccepteerd, maar dan kan hij zijn organisatietalent naar hartelust botvieren op het verbeteren van de arbeidsomstandigheden van de "vuilschuivers", hetgeen uiteindelijk zal uitmonden in de Grote Crisis.

Het verhaal is zeer gedetailleerd en met veel humor beschreven, soms met iets te veel. De karakters worden zo sterk uitvergroot, dat het karikaturen worden. Het begin is wat verwarrend, maar zodra het levensverhaal van John aanvangt, leest het als een trein. Er worden flink wat misstanden, die ook heden ten dage nog zullen bestaan, aan de kaak gesteld zoals sociale onrechtvaardigheid, willekeurige rechtspraak, misbruik van macht door de kerken. Liefhebbers van een absurde, groteske roman zullen aan dit boek veel plezier beleven. Na 70 afwijzingen in eigen land (VS) werd het boek eerst door grote uitgeverijen in het buitenland uitgebracht. Het werd overal enthousiast ontvangen, een enthousiasme dat ik niet voor de volle 100% kan delen. Tristan Egolf maakte in 2005 op 33-jarige leeftijd een eind aan zijn leven.

Vassallucci, Amsterdam, 1998, paperback, 499 blz., ISBN 90-5000-155-6

© Berdine
maart 2007

Van lieverlede Mensje van Keulen

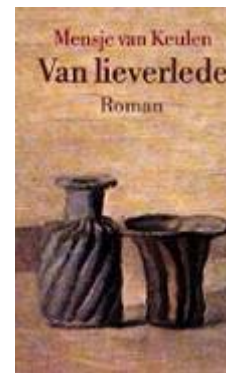
Van lieverlede verscheen in 1975: het was de

Er is niet meteen een antwoord. Dit is een inleiding, een gebeurtenis uit het verleden.

De jongen is nu volwassen. Hij is een bekend architect geworden, Victor Vonk. Hij opent in Arnhem een overzichtstentoonstelling van zijn werk. Helaas kunnen zijn vrouw en dochter er niet bij zijn. De dochter woont in Oostenrijk, en zijn vrouw Ada gaat naar haar toe. Onderweg komt ze langs Traulburg, een stad die Victor grotendeels ontworpen heeft. Ze moet hem beloven dan uit het raam van de trein te kijken. Maar Ada gaat niet zomaar weg. Ze is niet van plan terug te komen. Ze weet al jaren dat Victor een minnares heeft en ook een dochter bij die vrouw. Die notabene bij hem op kantoor werkt...

De trein waar de Duitser Bernhard Mortenbock in zit, kruist haar trein. Hij komt om een toespraak te houden op de tentoonstelling. Helaas komt hij tot de ontdekking dat zijn jas en koffer gestolen zijn. Daar zat ook de tekst van zijn toespraak in. Maar hij verzekert Victor, als hij hem ontmoet -voor het eerst na een lange briefwisseling- dat hij wel kan improviseren. Hij kent het werk van Victor door en door, kent ook zijn verleden, en zelfs kent hij raakpunten in hun beider leven, waar Victor nog niet van op de hoogte is. Zo zal het geschieden.

In flashbacks wordt het verleden van de beide mannen verteld. Beide waren jongens in de oorlog, met zeer verschillende achtergrond en ervaringen. Toen jaren later de briefwisseling op gang kwam - Mortenbock is kunsthistoricus en journalist - ontdekten ze dat ze het een en ander gemeen hadden. Behalve dit verhaal over wat oorlog met mensen doet, is er ook veel informatie over architectuur. Van Zadelhoff heeft het over de buisstoel op twee poten. Daar heeft hij al eerder een boek ("Een stoel") over geschreven. Het is een boek met veel inhoud, de

[Reageren? Klik hier!](#)

eerste echte roman van Mensje van Keulen (3 jaar na haar debuut Bleekers zomer, een novelle). Haar werk uit deze periode is realistisch, naturalistisch bijna, met een fascinatie voor verval en uitzichtloosheid. Op beklemmende wijze beschrijft ze het kleinburgerlijke milieu, de eenzaamheid, de sleur en de hopeloze relaties rond een jonge vrouw in een volksbuurt in de jaren zeventig.

Hanna is negentien jaar. Haar vader is sinds een paar jaar dood en haar moeder is ziek. Haar oudere zus is getrouwd met een ex-zeeman en heeft een dochttertje. Hanna zorgt voor haar zieke en zeurderige moeder, doet het huishouden en de boodschappen en leest haar de krant voor. Ze wonen samen in een verwaarloosde en oncomfortabele woning in een volksbuurt. De verhouding tussen moeder en dochter is kil. De moeder heeft weinig aandacht voor haar dochter en haar wensen en toont geen enkele dankbaarheid of warmte. Toch wil ze haar bij zich houden: haar man is dood, haar oudste dochter getrouwd en haar zoontje overleden (toen Hanna nog heel klein was). Ze zeurt en klaagt alleen maar tegen haar, beknibelt op het huishoudgeld, zodat er geen geld is voor iets lekkers of iets leuks. Ook mag Hanna niet gaan werken, zodat ze zelf geld kan verdienen voor kleding of de kapper. Het leven voor Hanna is een uitzichtloze sleur geworden, zonder contacten met de buitenwereld.

Dan wordt ze via de kerk uitgenodigd voor een dansavond voor jongeren. Ondanks de bezwaren van haar moeder (gevaarlijk op straat, het kost geld) gaat ze er toch heen. Ze ontmoet er Adje, een onsympathieke macho. Hoewel ze hem niet ziet zitten, maakt ze toch een afspraak met hem. Hij noemt haar: de onnozele en dat is ze in feite ook. Als haar getrouwde zus een avondje uit gaat met haar man, past Hanna op haar nichtje en komt Adje haar opzoeken. Hanna wil bij haar moeder weg en denkt, dat dat het beste kan door net als haar zus te trouwen, desnoods met Adje. Maar ze schrikt ervoor terug, als Adje haar op deze avond bijna verkracht. En ze maakt geen nieuwe afspraak.

moeite waard om nog eens te lezen, om alles beter te kunnen doorgronden. Het heeft de shortlist van de Librisprijs niet gehaald, helaas...

Hardcover | 160 Pagina's | Standaard
Uitg Alg Uitgave & Import | 2006 ISBN:
908542044X

© Marjo
maart 2007

[Reageren?](#)
[Klik hier!](#)

De verering van Quirina T. L. H. Wiener

Een 59-jarige schrijver, Victor van Gigch (of dit een woordspeling is wordt niet duidelijk) bezoekt de nu 85-jarige vrouw waarop hij als kind verliefd was, maar die zijn leven op zijn kop heeft gezet. Hij geeft haar gedeeltelijk de schuld van zijn mislukte relaties als volwassene en nu komt hij verhaal halen. Dit bezoek dat langzaam uitloopt op een vreselijke scène is de kern van het boek, maar voor het zover is, worden continu zijpaden ingeslagen: naar het verleden, dichtbij of verder terug, er zit geen chronologie in. De band met zijn vader, die een trauma te verwerken had. De dood van zijn broer, de diverse vrouwen in zijn leven.

De stukjes vallen slechts langzaam op hun plaats, ook nog onderbroken door korte of langere uiteenzettingen over allerlei onderwerpen (o.a. Winnie the Pooh, het onderwijsbeleid van de laatste jaren, over het schrijver zijn en over schrijvers).

Het thema is het geheugen -"het geheugen als bedrieglijk domein waar waarover men niet vrijelijk kan beschikken"- herinneringen vervormd geraakt in de loop der tijd, fantasieën

Hoewel Hanna haar zus benijdt omdat deze getrouwd is en een dochtertje heeft, blijkt het ook in dat huwelijk niet goed te gaan: drank, geweld en overspel spelen een rol. En op een avond staat Coby voor haar moeders deur, omdat haar man haar wil vermoorden. Ze blijft een paar dagen logeren. Als alles weer bijgelegd is, verdwijnt Coby weer. De eenzaamheid en sleur zijn daardoor voor Hanna echter nog erger geworden. Ze begint haar moeder af te snauwen, geeft het geld dat Coby achterliet uit aan make-up, lingerie en lekker eten. En ze zwerft 's avonds laat over straat om Adje te zoeken: alles is beter, dan nog langer in dat benauwde huis te moeten verblijven.

Haar moeder gaat geestelijk en lichamelijk steeds verder achteruit. Ze krijgt waanideeën en wil Hanna vertellen over een vreselijk geheim, maar Hanna is niet meer in haar geïnteresseerd. En dan volgt er een schokkend einde.

Eenzaamheid, een verstikkende moeder-dochter relatie, de zin van het bestaan, de beperkingen van een lagere sociale klasse, dat zijn de thema's van dit boek. Het wordt op een bijzondere manier verwoord: sober, zonder franje of literaire kunstjes. Geen ironie, geen overdrijving. Puur alleen de gedetailleerde beschrijving van de trieste omgeving, de inhoudsloze gesprekken, de hopeloze omstandigheden. Maar op zo'n manier, dat je vanaf de eerste bladzijde meegetrokken wordt in het verhaal en het boek haast niet meer weg kunt leggen. Om aan het einde geen moraal te vinden in dit verhaal, of het moest zijn, dat wie voor een dubbeltje geboren is, nooit een kwartje kan worden....

Hardcover | 126 Pagina's | Wegener
Dagbladen | november 2006 (andere uitvoering dan bijgaande cover) ISBN:
9078432233

© Librije,
maart 2007.

<http://www.mensjevankeulen.nl/>

die zich na jaren kunnen voordoen als echte herinneringen, zodat de waarheid zich vermengt met de droom 'Herinneringen bestaan in maten en soorten en in hoeverre er aan het wezen van de herinnering ook een gebeurtenis in de werkelijkheid ten grondslag heeft gelegen, is van geen enkel belang.' Dan is de schrijver ook nog degene die de werkelijkheid, of ook de vermeende werkelijkheid kan herschrijven, hij kan er voor kiezen om een overleden persoon niet dood laten gaan. Op deze manier is dit boek een verwarrende maar ontzettend boeiende mengeling geworden: wat is waar en wat is niet waar? Maar doet het er eigenlijk wel toe? Een boek dat je nadat je het hebt dichtgeslagen, onmiddellijk opnieuw wilt lezen. Het omvat zoveel, misschien teveel... .

Enkele citaten, het is moeilijk te kiezen...

Ik was onbezorgd en voedde mijzelf op, want een goede opvoeding leek mij onontbeerlijk en mijn ouders hadden wel iets anders aan hun hoofd.

Ze staan er nog, in al hun lusteloze luister, die huizen aan de boulevard, waar altijd weer iemand anders woont. (jeugdherinneringen aan Zandvoort)

Beestachtig wordt een synoniem van wreed en menselijk wordt een synoniem van barmhartig, hoewel geen dier zo beestachtig te keer kan gaan als de mens.

Humor ontbreekt niet: De leraar Nederlands was meester in het kwellen van zijn leerlingen, door Van Gigch aldus neergezet. Ik vind het erg leuk zoals hij hier hetgeen hij vertellen wil laat doorwerken in de manier waarop hij dat doet.

reageren?
[Klik hier!](#)

Aurora Australis Fleur Bourgonje

De schrijfster is in 2004 een tijdje in Tasmanië geweest. De elf verhalen in dit boek gaan over dat eiland. Ik heb niet de indruk gekregen dat het een mooi eiland is, uit de verhalen blijkt dat het er heet en droog is, met onherbergzame stukken. De personen in de verhalen passen daar wel bij in de zin dat ze eenzaam zijn, ze zoeken allemaal naar iets, meestal naar liefde en geborgenheid, maar vreemd genoeg zoeken ze dat in het avontuur van het vreemdgaan. Het eerste verhaal gaat over een man die in het meest afgelegen huis woont, met zijn oude hond. Af en toe komt er een vrouw op bezoek, zij brengt de boodschappen en op een aparte manier hebben ze een Latrelatie. De hond van de man is op, ze kan niet meer tegen de hitte, ligt alleen maar te hijgen en de vrouw vraagt of ze niet zal proberen haar te laten genezen. Tegen beter weten in geeft de man haar haar zin; liever zou hij de hond bij zich hebben gehouden en haar einde hebben meegemaakt... Als de vrouw en de hond weg zijn, wordt de stilte en de eenzaamheid ondraaglijk. In enkele verhalen is er een vrouw die een buitenechtelijke relatie heeft met een andere man, een man die haar wel tot vervoering kan brengen. Ze zoekt het gevaar, neemt het risico, maar waarvoor? Steeds komt het moment dat het eindigt, soms door hem, soms door haar... Het titelverhaal gaat ook over een vrouw die het avontuur zoekt: ze heeft een wedstrijd gewonnen en mag nu mee met de Aurora Australis (een ijsbreker met dezelfde naam als het licht) naar Antarctica. Terwijl ze voorbereidingen treft, fantaseert ze al over een verhouding met een man, straks, als ze daar zal zijn, tegen de eenzaamheid..en haar man fantaseert intussen over dat ze misschien wel zware griep krijgt of een been breekt waardoor ze niet zal kunnen gaan... Verschillende manieren om om te gaan met de tijdelijke scheiding, waar ze allebei erg tegenop zien. Het boek begint met een stukje cursieve tekst,

"Zinnen als ' de blij verbeide reiziger zeilt vrij steil voorbij de weidse steiger' werd voor de gelegenheid gangbaar Nederlands, en voor een mededeling als ' terwijl de keizer bijt in het trijp van zijn habijt, beidt hij tegelijkertijd zijn tijd' ging een schijnheilige geitenbreier als de heer Speksnijder niet opzij. De tijd verstrijkt eindeloos en wij zijn eigenlijk blij dat mijnheer Speksnijder en de zijnen eindelijk wijlen zijn en lijken blijven.."

Paperback | 316 Pagina's | Uitgeverij Contact | 1ste Druk | 2006 ISBN10: 9025428339

© Marjo maart 2007

over een reizigster, die vertrekt, niet omdat ze graag wil reizen maar omdat ze wil vertellen. En het boek sluit af met weer een stukje cursief: de reizigster is thuis, zonder souvenirs, maar met gedachten en verhalen. Dat zal Fleur Bourgonje zelf zijn denk ik.

De titel kan slaan op het poollicht. Of op de ijsbreker met dezelfde naam. Het zijn mooie verhalen, maar al deze eenzaamheid laat een sombere nasmaak achter. De zoektochten die de personages ondernemen zijn weinig succesvol.

Uitvoering: Gebonden, 159 bladzijden ISBN: 90 295 6411 3 Uitgeverij: De Arbeiderspers

© Marjo maart 2007

Portret in zwart Nicola Lecca

Ik ga vertellen over dagen en over nachten, over de korte dood die het lichaam binnendringt, over de dromen die het geluk in me weten op te roepen dat ik gedurende de dag niet ken, wanneer mijn oogleden open zijn en mijn ogen me verhinderen om niet te zien.

Na de "ouverture" lezen we in De dwaze autobiografie van mevrouw Anne-Rose D. deze eerste regels...

[Reageren? Klik hier!](#)

Anne-Rose is dichter en kunstminnaar. Ze leeft sobertjes in een appartement in Rue du Bac in Parijs. In zichzelf gekeerd, vereenzaamd, vol van aangrijpende, mooie en ontroerende herinneringen... Eens was zij een groot dichteres, schrijfster van essays en columns voor de grote krant "Le Monde", maar zij kiest ervoor om in vergetelheid haar weg te zoeken. Een enorm geluk ervaart Anne-Rose steeds in haar dromen, die gelukkig vaak voorkomen, ook doordat zij zo graag lang en veel slaapt. Dromen... altijd over Stockholm, daar proeft

en beleeft zij zo'n groot geluk zoals ze nog nooit heeft ervaren, alleen... ze is er nog nooit geweest...

In een opwelling besluit zij een vliegticket te nemen naar haar geliefde droomplaats. Eenmaal in het vliegtuig krijgt ze grote spijt, wordt ziek, en besluit tijdens de overstap in Kopenhagen, daar te blijven. Het is daar in een klein, somber hotelletje waar ze verwoed begint met het schrijven van haar memoires.

In 5 dagen tijd schrijft zij op een prachtige, poëtische, meesterlijke en weemoedige wijze haar dagboek tot dan toe. De enorme grote liefde die zij heeft gekoesterd voor haar eerste vriendje Claude, die op zeer jonge leeftijd zelfmoord heeft gepleegd. De abortus die zij vlak voor Claude's zelfmoord heeft ondergaan. De gedichten die zij daarna schreef en haar onmiddellijk tot een grote dichter maakte. Mooi beschreven is ook de ontmoeting met de zuster van de dichter Arthur Rimbaud, die zij in zijn volmaaktheid zo adoreerde. Aangrijpend de relatie die zij had met haar tweede liefde Maurice, een bekend schilder, die later naar Londen vertrekt, Anne-Rose achterlatend, maar zij beseft dan alleen maar dat de liefdesrelatie op afstand, gerieflijker is. Wel houden zij een intense briefwisseling erop na.

Zeven jaren later na het schrijven van dit dagboek, leest Maurice in een Londense krant een overlijdensadvertentie van zijn "ex-geliefde". Hij spoedt zich onmiddellijk naar Parijs voor de majestueuze, verzorgde begrafenis: Anne-Rose die zelf zo bewust voor de vergetelheid had gekozen, wordt met pracht en praal en onder enorm grote belangstelling herdacht. Als erfgename van haar appartement en inboedel besluit Maurice weer een tijdje in Parijs te gaan wonen. Daar vindt hij haar dagboek en een geheime brief. Tot tranen toe bewogen leest hij haar 'dwaze' memoires en zit hij met een groot dilemma wat hij met de verzegelde brief moet doen.

Portret in zwart: een volmaakt geschreven boek, met veel genot gelezen.

Prometheus Amsterdam 2003, ISBN 90-446-0238-1, paperbackuitgave, 154 bladzijden.
Vertaling: Marieke van Laake

© Irene
20 maart 2007